

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА"
для студентів спеціальності
8.03050101 "Економічна теорія"
денної форми навчання

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016

Затверджено на засіданні кафедри політичної економії.
Протокол № 10 від 28.03.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач А. В. Литвиненко

Робоча програма навчальної дисципліни "Макроекономічна Р 58 політика" для студентів спеціальності 8.03050101 "Економічна теорія" денної форми навчання : [Електронне видання] / уклад. А. В. Литвиненко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 63 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних та семінарських занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050101 "Економічна теорія" денної форми навчання.

Вступ

Економічна думка сьогодення відбиває інституціоналізацію нових дослідницьких напрямів та активне переоформлення міждисциплінарних меж. Проблематика макроекономічної політики зачіпає своєю гостротою та нагальністю не лише наукових, але й політичних діячів та пересічних громадян. Для періоду трансформації економіки України характерна низка метаморфозів, зокрема процеси становлення ринкового механізму, відтворення підприємництва, макроекономічної стабілізації, реформування відносин власності, реструктуризації підприємств та ін., які без цілеспрямованого втручання держави призведуть до негативних наслідків.

Опанування основних засад розроблення та реалізації державної економічної політики необхідне для успішного аналізу реалій сучасного українського суспільства, враховуючи світовий досвід та процеси євроінтеграції. Дослідження цих процесів становить історично-науковий, теоретичний та практичний інтереси.

Навчальна дисципліна "Макроекономічна політика" є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеня "магістр" спеціальності 8.03050101 "Економічна теорія" денної форми навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	За вибором	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 8.03050101 "Економічна теорія"	Рік підготовки	
		1 м	
Індивідуальне науково-дос- лідне завдання: "Формування ефективної мікс-політики держави"		Семестр	
		1-й	
Загальна кількість годин – 150		Лекції	
		30 год	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 6		Освітній ступінь: магістр	Практичні, семінарські
			30 год
			Самостійна робота
			90 год
		у тому числі ІНДЗ	
		18 год	
		Вид контролю	
		екзамен	
		2 год	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 67 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування теоретичних і прикладних знань у розумінні особливостей проведення економічної політики у трансформаційній економіці, виявлення основних цілей, завдань та ефективного інструментарію проведення економічної політики.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

здобуття студентами стійких сучасних знань з теорії макроекономічної політики, формування у них навичок і вмінь самостійно аналізувати методи та засоби проведення економічної політики та її можливі наслідки, розвиток самостійності і відповідальності в прийнятті економічних рішень;

засвоєння основних принципів і закономірностей розроблення та реалізації макроекономічної політики, оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу та ідентифікації наслідків макроекономічної політики на макро-, мезо- та мікрорівні.

Об'єктом навчальної дисципліни є соціально-економічна система держави та процеси, що відбивають різні аспекти її функціонування в умовах змін.

Предметом навчальної дисципліни є форми, види, інструменти і методи проведення макроекономічної політики, її наслідки та вплив на соціально-економічний розвиток та створення передумов динамічного економічного зростання.

Вивчення цієї навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Економіка підприємства", "Менеджмент", "Економічний аналіз", "Економетрика", "Статистика". У свою чергу, знання з цієї дисципліни забезпечує успішне виконання тренінгів, міждисциплінарних комплексних курсових робіт, магістерської дипломної роботи.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання семінарських завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять.

Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

понятійний та категорійний апарат щодо обґрунтування сутності та інструментарію державної економічної політики;

економічну сутність та основні методи державної економічної політики;

основні принципи та підходи до обґрунтування визначення кінцевих та проміжних цілей державної економічної політики;

критерії якості та ефективності державної економічної політики;

сучасні методи та моделі обґрунтування найбільш доцільних методів державної економічної політики й оцінювання її наслідків та результатів;

вміти:

проводити ідентифікацію та аналіз ключових проблем економіки на макрорівні;

обґрунтовано визначати оптимальні форми подання та реалізації макроекономічної політики держави;

визначати основні показники, що характеризують ефективність функціонування країни у коротко- та довгостроковому періодах;

визначати результати та наслідки використання інструментарію бюджетної, грошової, антиінфляційної, соціальної та інших складових макроекономічної політики;

обґрунтовано визначати шляхи та напрями реалізації мікс-політики в умовах певної фази трансформаційного циклу;

проводити прогнозування та аналіз результатів як окремих видів макроекономічної політики держави, так і політики в цілому;

здійснювати комплексне оцінювання макроекономічної політики держави за відповідними критеріями.

У процесі викладання навчальної дисципліни основну увагу приділяють оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

**Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення
навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
МЕП* 1	Приймати рішення щодо інструментарію макроекономічної політики	Визначати оптимальні рішення в умовах певних стадій економічного циклу
		Визначати оптимальні рішення в коротко- та довгостроковому періодах
		Визначати оптимальні рішення щодо реалізації цілей як окремих складових, так і макроекономічної політики в цілому
МЕП 2	Розробляти ефективні рішення щодо поєднання інструментів макроекономічної політики	Визначати способи, ефективні методи макроекономічної політики
		Здійснювати обґрунтований вибір методів та моделей для формування ефективної стабілізаційної політики
		Застосовувати інструментарій мікс-політики
		Здійснювати оцінку ефективності макроекономічної політики
		Прогнозувати результати та наслідки макроекономічної політики
МЕП 3	Здійснювати обґрунтування прийняття рішень макроекономічної політики	Ідентифікувати проблемні сфери та сектори економіки
		Визначати технологію розроблення та реалізації відповідної складової макроекономічної політики
		Визначати інтегральні показники оцінки ризику фінансово-господарської діяльності підприємства
		Формувати напрями підвищення ефективності макроекономічної політики

* Обґрунтування рішень макроекономічної політики

Структуру складових професійних компетентностей та їхнього формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Сучасний інструментарій макроекономічної політики

Тема 1. Сучасний інструментарій економічної політики

1.1. Визначеність макроекономічної політики, її стратегічна мета та кінцеві цілі.

Стабілізаційна політика та її визначеність. Економічна, виробнича та фінансова стабілізація. Взаємозв'язок між виробничою та фінансовою стабілізацією. Політика економічного зростання та її визначеність. Макроекономічна політика як структурована система.

1.2. Умови застосування макроекономічної політики.

Лаги макроекономічної політики: внутрішні і зовнішні. Лаги монетарної та фіскальної політики.

1.3. Прогнозування в макроекономічній політиці: упереджувальні та економетричні прогнози.

Очікування як чинник макроекономічної політики. Політична кон'юнктура та політичний бізнес-цикл у макро-економічній політиці.

Тема 2. Особливості економічної політики в трансформаційній економіці

2.1. Особливості економічних відносин і різноманітність форм еволюції трансформаційної економіки. Співвідношення понять "трансформація" і "транзитивність".

2.2. Національні економічні інтереси – вихідний пункт визначення національної економічної політики. Пріоритети та завдання макроекономічної політики держави.

2.3. Цілі і засоби макроекономічної політики.

Кінцеві та проміжні цілі. Первинні і вторинні засоби макроекономічної політики. Проблема узгодження між цілями та засобами. Теорія Тінбергена про узгодженість цілей із засобами. Принцип пріоритетів і вимушені втрати макро-економічної політики. Теорія Манделла про поєднання засобів із цілями. Автономність монетарних та фіскальних заходів і спільність кінцевих цілей та пріоритетів макроекономічної політики. Особливості формування економічної політики в Україні. Основні завдання та цілі проведення економічної політики в трансформаційній економіці.

Тема 3. Податково-бюджетна політика та її особливості в Україні

3.1. Бюджетний баланс та методи його оцінювання.

Якісна визначеність доходів і видатків державного бюджету. Коефіцієнт еластичності податків, коефіцієнт динамічності податків. Чисті податки. Державні заощадження. Методи обчислення бюджетного сальдо. Державний бюджет і державний борг. Рівень державного боргу та стійкість фіскальної політики.

3.2. Фінансування бюджетного дефіциту.

Модель бюджетного дефіциту. Емісійне (грошове) фінансування. Сеньйораж та інфляційний податок. Неемісійне (боргове) фінансування бюджетного дефіциту. Внутрішнє запозичення та його наслідки. Зовнішнє запозичення та його наслідки. Прострочена державна заборгованість та її наслідки.

3.3. Фіскальна політика й ефект витіснення.

Визначеність ефекту витіснення. Алгоритм фіскальної політики з урахуванням прямих і зворотних зв'язків. Визначення приросту ВВП з урахуванням ефекту витіснення. Мультиплікатор фіскальної політики. Нейтралізація ефекту витіснення. Ефект наповнення.

3.4. Наслідки фіскальної політики для державного бюджету.

Дискреційна та автоматична зміна чистих податків. Вплив на бюджет зміни державних закупівель за умови дискреційної стабільності чистих податків. Вплив на бюджет дискреційної зміни чистих податків за незмінності державних закупівель. Вплив фіскальної політики на бюджет за умов одночасної зміни державних закупівель і чистих податків.

Тема 4. Кредитно-грошова політика та проблеми підвищення її дієвості в Україні

4.1. Управління пропозицією грошей як основа монетарної політики.

Аналітична форма балансу Національного банку і грошова база. Чисті іноземні активи Національного банку. Валові міжнародні резерви та їхня достатність. Чисті внутрішні активи Національного банку. Грошовий мультиплікатор як чинник грошової пропозиції. Зведений (консолідований) баланс банківської системи.

4.2. Грошовий попит як екзогенний чинник монетарної політики.

Визначення попиту на реальні грошові запаси. Прогнозування грошового попиту і швидкості обертання грошей. Визначення попиту на номінальні грошові запаси. Прогнозування грошового попиту на основі рівня монетизації економіки. Рівень доларизації і визначення попиту на гроші в національній валюті. Прогнозування грошової бази.

4.3. Передатний механізм монетарної політики.

Кейнсіанська модель передатного механізму. Монетаристська модель передатного механізму. Еластичність інвестицій за відсотковою ставкою та її коливання залежно від економічної кон'юнктури. Інвестиційна пастка. Кінцева ефективність монетарної політики. Алгоритм кейнсіанської моделі з урахуванням прямих і зворотних зв'язків. Мультиплікатор монетарної політики.

Тема 5. Інфляція та антиінфляційна політика

5.1. Чинники інфляції.

Кейнсіанська теорія щодо причин інфляції. Монетаристська теорія щодо причин інфляції. Інфляція як багато-причинний процес. Первинні чинники інфляції. Інфляційні очікування як первинний чинник інфляції. Кінцеві чинники інфляції.

5.2. Кількісна визначеність інфляції.

Індекс споживчих цін. Індeksi Ласпейреса, Пааше, Фішера. Дефлятор ВВП. Прогнозування інфляції. Модель інфляції на основі відсоткових змін. Регресійна модель інфляції. Факторна модель інфляції.

5.3. Грошова маса та інфляція.

Надлишкова та збалансована грошова маса. Фінансова та антиінфляційна спрямованість монетарної політики. Оптимальна та надмірна грошова маса. Співвідношення між грошовою масою та інфляцією.

Критична точка інфляції. Реальна грошова маса, реальний ВВП та інфляція.

5.4. Інфляція як мета макроекономічної політики.

Три правила проведення монетарної політики та контроль за інфляцією. Цільове управління інфляцією. Екзогенні змінні моделі цільового управління інфляцією. Грошова маса як інструмент досягнення цільової інфляції. Два етапи визначення темпів приросту грошової маси, які узгоджуються з цільовою інфляцією. Методи та моделі прогнозування рівня інфляції в країні.

5.5. Антиінфляційні заходи в умовах високої інфляції.

Види антиінфляційних програм: ортодоксні і гетеродоксні. Грошове фінансування бюджетного дефіциту як головна причина високої інфляції. Основні заходи щодо впорядкування державного бюджету. Боргове фінансування бюджетного дефіциту як альтернатива грошовому. Рефінансування комерційних банків у механізмі антиінфляційної політики. Стабілізація валютного курсу як антиінфляційний захід та умови його забезпечення. Механізм гетеродоксних антиінфляційних програм. Стратегія швидкого та повільного зниження інфляції. Особливості реалізації антиінфляційної політики в Україні.

Змістовий модуль 2

Економічна політика в умовах трансформації економіки

Тема 6. Інноваційна економічна політика

6.1. Сутність інноваційної політики держави.

Основні методи інноваційної політики держави. Необхідність сучасної теорії і методології соціологічного знання – інноваційного, соціально-технологічного. Суть соціально-технологічного підходу. Соціальні технології як інноваційна методологія.

6.2. Інноваційний бізнес як засіб забезпечення стратегічної переваги компаній, для яких власне інновації не є основним видом бізнесу; як вид бізнесу, продуктом якого є конкретні наукові, науково-технічні та інші результати, які можуть використовуватися як основа нововведень в інших галузях. Малий інноваційний бізнес.

6.3. Єдиний світовий інформаційний простір.

Фінансова й інвестиційна централізація як основа формування, накопичення, виділення і використання кредитних і інвестиційних ресурсів. Значення інформації, нових технологій, інновацій, знань і експертів. Безперервне розширення глобальної олігополії. Зростання прошарку транснаціональних підприємств, створення транснаціональної економічної дипломатії. Інтенсифікація світової торгівлі і обслуговуючого її капіталу. Тенденція до конвергенції механізмів та інструментів управління виробничими процесами. Роль економічної політики в підвищенні національної конкурентоспроможності.

Тема 7. Соціальна економічна політика та проблеми підвищення її ефективності в Україні

7.1. Сутність соціальної політики.

Зміст та основні напрямки соціальної політики держави. Сучасний інструментарій соціальної політики держави. Взаємозв'язок та взаємозалежність соціальної політики на макро-, мезо- та мікрорівні. Роль держави у формуванні соціально відповідальних відносин між бізнесом та найманими працівниками.

7.2. Розподіл та перерозподіл доходів.

Показники диференціації. Вплив економічної політики на механізми розподілу та перерозподілу доходів у трансформаційній економіці.

7.3. Особливості соціальної політики держави в умовах кризи.

Основні форми соціальної економічної політики. Вплив соціальної економічної політики на соціально-економічний розвиток держави. Соціалізація економічних відносин. Основні типи та форми соціалізації економіки. Дилема соціалізації-капіталізації.

Тема 8. Аграрна економічна політика

8.1. Аграрний сектор економіки.

Особливості відтворення в аграрній сфері економіки. Роль природно-кліматичних умов в аграрній сфері та їхній вплив на ефективність функціонування агропромислового комплексу.

8.2. Сутність земельної ренти.

Основні концепції земельної ренти. Типи земельної ренти. Ціна землі. Проблеми ціноутворення в аграрній сфері.

8.3. Сутність аграрної економічної політики.

Основні напрями аграрної економічної політики. Сучасний інструментарій економічної політики в аграрній сфері та проблеми його використання в Україні. Державна підтримка агробізнесу. Можливість та необхідність переходу до ринкових відносин в аграрному секторі економіки. Державна стратегія розвитку АПК.

Тема 9. Зовнішньоекономічна політика

9.1. Режими валютних курсів.

Фіксований курс та його різновиди. Валютні резерви та валютні інтервенції. Побічні наслідки валютних інтервенцій. Плаваючий курс: чисте та кероване плавання. Переваги і недоліки плаваючого курсу. Переваги і недоліки фіксованого курсу.

9.2. Чинники валютного курсу.

Співвідношення між попитом і пропозицією на валютному ринку. Чинники, які впливають на валютний курс через попит і пропозицію на валютному ринку: відносний рівень якості товарів, відносний рівень цін, міжкраїнне співвідношення темпів економічного зростання, міжкраїнне співвідношення реальної відсоткової ставки, очікування, макроекономічна політика. Модель прогнозування валютного курсу.

9.3. Мобільність капіталу, відсоткова ставка і валютний курс.

Чинники міжкраїнного переміщення капіталу. Абсолютно мобільний капітал. Немобільний капітал. Вплив абсолютно мобільного капіталу на внутрішню відсоткову ставку. Вплив абсолютно мобільного капіталу на валютний попит. Абсолютно мобільний капітал і валютний курс.

9.4. Реальний валютний курс і платіжний баланс.

Визначеність реального курсу. Відносні ціни, реальний курс і конкурентоспроможність національних товарів на зовнішніх ринках. Еластичність попиту на експорт та імпорт відносно реального валютного курсу. Проблема зниження реального валютного курсу в різних режимах курсоутворення.

9.5. Зовнішньоекономічна позиція країни.

Валовий національний наявний дохід і сальдо поточного рахунку. Поглинання (внутрішній попит). Визначення сальдо поточного рахунку на основі балансу національних заощаджень та інвестицій. Сальдо поточного рахунку за джерелами його фінансування. Країна як чистий дебітор або чистий кредитор. Аналітична форма платіжного балансу. Сальдо загального балансу. Автономне і неавтономне фінансування платіжного балансу. Виняткове та незабезпечене фінансування платіжного балансу.

Тема 10. Макроекономічна політика у відкритій економіці

10.1. Модель Манделла-Флемінга як засіб відображення економічної рівноваги. Функція кривої IS у відкритій економіці. Функція кривої LM у відкритій економіці. Рівноважний дохід на базі моделі Манделла-Флемінга. Графічна інтерпретація моделі Манделла-Флемінга. Мала економіка і крива SM. Механізм відновлення економічної рівноваги на основі моделі Манделла-Флемінга.

10.2. Механізм макроекономічної політики в умовах фіксованого курсоутворення.

Схематичний алгоритм фіскальної експансії. Графічна інтерпретація фіскальної експансії. Схематичний алгоритм монетарної експансії. Графічна інтерпретація монетарної експансії. Ефективність макроекономічної політики в умовах фіксованого курсоутворення.

10.3. Механізм макроекономічної політики в умовах плаваючого курсоутворення.

Особливості врівноваження грошового ринку за плаваючого курсу. Схематичний алгоритм фіскальної експансії. Графічна інтерпретація фіскальної експансії. Схематичний алгоритм монетарної експансії. Графічна інтерпретація монетарної експансії. Ефективність макроекономічної політики в умовах плаваючого курсоутворення.

10.4. Механізм торговельної політики.

Види торговельної політики. Засоби та умови їхнього застосування. Механізм торговельної політики в умовах фіксованого і плаваючого курсоутворення. Порівняльна ефективність протекціонізму в різних валютних режимах. Прогнозування експорту та імпорту.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її змістових модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання змістових модулів. Змістовий модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лекційні	практичні, семінари	підсумкового контролю	самостійна робота	
				виконання ІНДЗ	підготовка до занять	
Змістовий модуль 1						
Сучасний інструментарій макроекономічної політики						
1	2	3	4	5	6	7
<i>Тема 1. Сучасний інструментарій економічної політики</i>	9	2	2	–	–	5
<i>Тема 2. Особливості економічної політики в трансформаційній економіці</i>	9	2	2	–	2	3
<i>Тема 3. Податково-бюджетна політика та її особливості в Україні</i>	15	3	3	–	2	7

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7
<i>Тема 4.</i> Кредитно-грошова політика та проблеми підвищення її дієвості в Україні	20	4	4	–	2	10
<i>Тема 5.</i> Інфляція та антиінфляційна політика	22	4	4	2	2	10
Разом за змістовим модулем 1	75	15	15	2	8	35
Змістовий модуль 2						
Економічна політика в умовах трансформації економіки						
<i>Тема 6.</i> Інноваційна економічна політика	10	2	2	–	2	4
<i>Тема 7.</i> Соціальна економічна політика та проблеми підвищення її ефективності в Україні	13	3	3	–	3	4
<i>Тема 8.</i> Аграрна економічна політика	10	2	2	–	3	3
<i>Тема 9.</i> Зовнішньоекономічна політика	15	4	4	–	2	5
<i>Тема 10.</i> Макроекономічна політика у відкритій економіці	17	4	4	–	–	7
Разом за змістовим модулем 2	65	15	15	–	10	23
<i>Підготовка до екзамену</i>	10	–	–	–	–	10
<i>Передекзаменаційні консультації</i>	2	–	–	2	–	–
<i>Екзамен</i>	2	–	–	2	–	–
Усього годин за модулем	150	30	30	4	86	

5. Плани семінарських та практичних занять

Семінарське заняття – це організаційна форма навчального заняття, на якому викладач організує обговорення зі студентами питань з тем, визначених робочою навчальною програмою. Семінарські заняття проводять у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів і доповідей, есе, дискусій тощо. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їхні виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо.

Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховують в процесі накопичення підсумкових балів з цієї навчальної дисципліни.

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їхню перевірку, оцінювання.

Таблиця 5.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1			
Сучасний інструментарій макроекономічної політики			
<i>Тема 1.</i> Сучасний інструментарій економічної політики	<i>Тема семінарського заняття</i> "Сучасний інструментарій макроекономічного аналізу" 1. Сутність економічної політики. 2. Економічна теорія та економічна політика. 3. Моделі ринку та економічна політика. 4. Основні види економічної політики. 5. Особливості економічної політики в Україні	2	[1; 2; 3, розділ 1; 4; 5, с. 213 – 246; 6, с. 15 – 21; 7; 8]
<i>Тема 2.</i> Особливості економічної політики в трансформаційній економіці	<i>Тема семінарського заняття</i> "Особливості формування економічної політики в Україні" 1. Економічні відносини і різноманітність форм еволюції трансформаційної економіки.	2	[1, с. 35 – 64; 3, розділ 1; 5, с. 10 – 43; 6, с. 15 – 21; 7; 8]

Продовження табл. 5.1

1	2	3	4
	<p>2. Національна економічна політика.</p> <p>3. Основні завдання та цілі економічної політики в трансформаційній економіці.</p> <p>4. Еволюція підходів до сутності та змісту макроекономічної політики: світовий досвід та реалізація в умовах України</p>		
<p><i>Тема 3.</i> Податково-бюджетна політика та її особливості в Україні</p>	<p><i>Тема семінарського заняття "Механізм утворення та проблема управління державним боргом"</i></p> <p>1. Сутність, інструменти, форми і види податково-бюджетної політики.</p> <p>2. Сутність і функції податків.</p> <p>3. Податкова політика в Україні.</p> <p>4. Бюджетна політика в Україні</p>	3	[1; 2; 3, розділ 3; 4; 5, с. 361 – 398; 6, с. 39 – 56; 7; 8]
<p><i>Тема 4.</i> Кредитно-грошова політика та проблеми підвищення її дієвості в Україні</p>	<p><i>Тема семінарського заняття "Проблеми ефективної взаємодії податково-бюджетної та кредитно-грошової політики"</i></p> <p>1. Сутність кредитно-грошової політики.</p> <p>2. Методи кредитно-грошової політики.</p> <p>3. Особливості кредитно-грошової політики в Україні.</p> <p>4. Стратегічні цілі монетарної політики</p>	4	[1, с. 95 – 101; 2; 3, розділ 3; 4; 5, с. 361 – 398; 6, с. 22 – 38; 7; 8]
<p><i>Тема 5.</i> Інфляція та антиінфляційна політика</p>	<p><i>Тема семінарського заняття "Антиінфляційна політика"</i></p> <p>1. Кількісна визначеність інфляції.</p> <p>2. Прогнозування інфляції.</p> <p>3. Грошова маса та інфляція.</p> <p>4. Інфляція як мета макроекономічної політики</p>	4	[1, с. 92 – 95, 123 – 126; 4; 5, с. 398 – 410; 6, с. 57 – 75; 7]
<p>Змістовий модуль 2 Економічна політика в умовах трансформації економіки</p>			
<p><i>Тема 6.</i> Інноваційна економічна політика</p>	<p><i>Тема семінарського заняття "Роль економічної політики в підвищенні національної конкурентоспроможності"</i></p> <p>1. Система управління державною інноваційною політикою.</p> <p>2. Малий інноваційний бізнес.</p> <p>3. Промислова політика в Україні</p>	2	[1, с. 169 – 18; 2; 3, розділ 6; 4; 5, с. 69 – 95; 6; 7]

1	2	3	4
<i>Тема 7.</i> Соціальна економічна політика та проблеми підвищення її ефективності	<i>Тема семінарського заняття</i> "Особливості соціальної економічної політики та її вплив на соціально-економічний розвиток" 1. Сучасна соціальна політика. 2. Вплив економічної політики на механізм розподілу доходів у трансформаційній економіці	3	[1, с. 70 – 91; 3, розділ 7; 4; 5, с. 96 – 143, 411 – 464; 7]
<i>Тема 8.</i> Аграрна економічна політика	<i>Тема семінарського заняття</i> "Перехід до ринкових відносин в аграрному секторі України" 1. Особливості відтворення в аграрній сфері економіки. 2. Земельна рента. Ціна землі. 3. Аграрна економічна політика та її вплив на особливості розвитку агробізнесу	2	[1, с. 141 – 158; 2; 3, розділ 5; 5; 6; 7]
<i>Тема 9.</i> Зовнішньоекономічна політика	<i>Тема семінарського заняття</i> "Об'єктивні основи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України" 1. Соціально-економічна сутність сучасного світового господарства. 2. Зовнішньоекономічна політика та її роль в інтеграції України у світову економіку	4	[1, с. 184 – 198; 2; 3, розділ 7; 5, с. 501 – 603; 6, с. 76 – 90; 7; 8]
<i>Тема 10.</i> Макроекономічна політика у відкритій економіці	<i>Тема семінарського заняття</i> "Механізм торговельної політики" 1. Макроекономічна політика в умовах фіксованого курсоутворення. 2. Макроекономічна політика в умовах плаваючого курсоутворення	4	[1, с. 184 198; 2; 3, розділ 7; 5, с. 501 – 603; 6, с. 91 – 106; 7; 8]
Усього годин		30	

5.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1 Сучасний інструментарій макрополітики

1. Укажіть принципові відмінності понять "трансформація" та "транзитивність".

2. Розв'яжіть задачу. Зміни, які відбулися протягом року в міжнародних резервах, характеризують такі показники: поглинання резервів – 100 млн грн, продаж валютних резервів – 400 млн грн, надходження від МВФ – 500 млн грн, платежі МВФ за основним боргом – 320 млн грн. Обчисліть зміну чистих іноземних активів Національного банку.

3. Розв'яжіть задачу. Вихідні умови: у прогнозованому періоді реальний ВВП становитиме 5 млрд грн, інфляція – 20 %, а рівень бюджетного дефіциту – 5 % номінального ВВП. Для його фінансування уряд планує продати Національному банку ОВДП на суму 200 млн грн. Обчисліть величину неемісійного фінансування бюджетного дефіциту.

4. Тестові завдання (оберіть єдину правильну відповідь).

1. Приріст грошової бази можна визначити так:

а) $\Delta H = \Delta NFA^{NB} + \Delta NDA^{NB} + \Delta OIN^{NB}$;

б) $\Delta H = \Delta M - \Delta NFA^{CB} - \Delta NDA^{CB}$;

в) $\Delta H = \Delta NFA^{NB} + \Delta NDC_g^{NB} + \Delta NDC_p^{NB} + \Delta OIN^{NB}$;

г) $\Delta H = \Delta NFA + \Delta NDA$.

2. Мультиплікатор монетарної політики можна визначити так:

а) $mm = m_e \times \frac{b}{h}$;

б) $mm = \frac{\Delta M^S}{\Delta Y}$;

в) $mm = mf \times \frac{b}{h}$;

г) $mm = \frac{\Delta Y}{\Delta M^S}$.

3. До джерел фінансування бюджетного дефіциту належить:

а) чисті внутрішні кредити НБУ;

б) чисті податки;

в) чисті іноземні активи НБУ;

г) зовнішні позики.

4. Первинне бюджетне сальдо можна визначити так:

а) поточні доходи – поточні видатки;

б) загальне $BS - n \times D_g$;

в) $Y_g - E_g - n \times D_g$;

г) загальне $BS - D_g \times i$.

5. Емісійний прибуток уряду дорівнює:

а) $SEg = \Delta H / CPI$;

б) $SEg = \Delta M / CPI$;

в) $SEg, t = \frac{H_t - H_{t-1}}{CPI_t}$;

г) $SEg = \Delta H \cdot m_m / CPI$.

6. Яка з наведених формул є правильною?

а) $t_d = \Delta T / \Delta Y$;

б) $t_d = \Delta AT / \Delta Y$;

в) $t_e = \Delta AT_a / \Delta Y$;

г) $t_d = \Delta T_a / \Delta Y$.

7. До первинних чинників зростання інфляції належить:

а) збільшення швидкості обороту грошей;

б) зростання зарплати;

в) зниження валютного курсу;

г) зменшення реального ВВП.

8. В основі гетеродоксних антиінфляційних програм лежить:

а) скорочення темпів приросту M ;

б) замороження зарплати;

в) абсолютне скорочення M ;

г) стабілізація валютного курсу.

9. Оптимальну грошову масу можна визначити за формулою:

а) $\Delta M = \Delta Y - \Delta V + i^x$;

б) $\Delta M = \Delta Y - \Delta V - i^x$;

в) $\Delta M > \Delta Y - \Delta V + i^x$;

г) $\Delta M > \Delta Y - \Delta V - i^x$.

10. Згідно з моделлю інфляції на основі відсоткових змін інфляцію можна визначити за формулою:

а) $i = \Delta M + \Delta V + \Delta Y$;

б) $i = \Delta M - \Delta V - \Delta Y$;

в) $i = \Delta M - \Delta V + \Delta Y$;

г) $i = \Delta M + \Delta V - \Delta Y$.

11. Для обчислення індексу Пааше враховується відношення між:

а) вартістю всіх товарів у поточних та базисних цінах;

б) вартістю споживчих товарів базисного періоду в поточних та базисних цінах;

в) вартістю споживчих товарів поточного періоду в поточних та базисних цінах;

г) індексом Ласпейреса та індексом Фішера.

12. В умовах плаваючого курсоутворення зниження валютного курсу можна уникнути за рахунок таких заходів:

а) зменшення темпів грошової емісії;

б) зменшення експорту;

- в) зменшення імпорту;
- г) збільшення імпорту.

13. До наслідків продажу Національним банком іноземної валюти на валютному ринку належить:

- а) скорочення грошової пропозиції;
- б) збільшення грошової бази;
- в) зменшення грошової бази;
- г) збільшення валютних резервів.

14. Застосування режиму фіксованого курсу може викликати:

- а) дисбаланс на валютному ринку;
- б) інфляцію витрат;
- в) ризики у зовнішній торгівлі;
- г) виснаження валютних резервів.

15. Реальний курс гривні можна визначити за формулою:

- а) $e_r = e \cdot P_f / P_d$;
- б) $e_r = P_f / P_d$;
- в) $e_r = e \cdot P_d / P_f$;
- г) $e_r = P_f / e \cdot P_d$.

16. В умовах "малої економіки" з абсолютно мобільним капіталом приплив капіталу може викликати:

- а) зниження r_f ;
- б) урівноваження r і r_f ;
- в) зростання попиту на внутрішню валюту;
- г) зростання r_f .

17. Макроекономічна політика може впливати на плаваючий валютний курс таким методом:

- а) валютний контроль;
- б) стерилізація;
- в) валютні інтервенції;
- г) номіналізація.

18. Сальдо загального платіжного балансу можна визначити так:

- а) $TB = CA + KA' + EO$;
- б) $TB =$ автономне фінансування;
- в) $TB =$ неавтономне фінансування;
- г) $TB = CA - KA' + EO$.

19. Згідно з моделлю Манделла-Флемінга в умовах фіксованого курсоутворення фіскальна експансія викликає:

- а) збільшення доходу;
- б) збільшення грошової пропозиції;
- в) незмінність доходу;
- г) скорочення валютних резервів.

20. Згідно з моделлю Манделла-Флемінга в умовах фіксованого курсоутворення монетарна експансія спричиняє:

- а) збільшення доходу;
- б) скорочення валютних резервів;
- в) незмінність доходу;
- г) збільшення грошової пропозиції.

21. Внаслідок фіскальної експансії за фіксованого курсоутворення в графічній моделі Манделла-Флемінга виникають такі зміни:

- а) крива IS зміщується вправо;
- б) крива LM зміщується вправо;
- в) крива IS не зміщується;
- г) крива LM не зміщується.

22. В умовах плаваючого курсоутворення протекціоністське скорочення імпорту викликає:

- а) збільшення чистого експорту;
- б) зростання валютного курсу;
- в) незмінність валютного курсу;
- г) незмінність чистого експорту.

23. В умовах фіксованого курсоутворення протекціоністське скорочення імпорту спричиняє:

- а) збільшення чистого експорту;
- б) незмінність чистого експорту;
- в) скорочення валютних резервів;
- г) поповнення валютних резервів.

24. Згідно з моделлю Манделла-Флемінга за плаваючого курсоутворення монетарна експансія спричиняє:

- а) збільшення чистого експорту;
- б) збільшення доходу;
- в) незмінність чистого експорту;
- г) незмінність доходу.

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконує студент самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначають навчальним планом і становить 53 % (90 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин).

У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведено в табл. 6.1.

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1				
Сучасний інструментарій макроекономічної політики				
<i>Тема 1.</i> Сучасний інструментарій економічної політики	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 3]. Додаткова: [33 – 36]
<i>Тема 2.</i> Особливості економічної політики в трансформаційній економіці	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою.	5	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1; 2; 16]. Додаткова: [37; 39]
<i>Тема 3.</i> Податково-бюджетна політика та її особливості в Україні	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи	9	Письмова контрольна робота за темами 1 і 2	Основна: [2; 13; 16]. Додаткова: [44; 45]
<i>Тема 4.</i> Кредитно-грошова політика та проблеми підвищення її дієвості в Україні	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою	12	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [4; 13; 16]. Додаткова: [31; 37]
<i>Тема 5.</i> Інфляція та антиінфляційна політика	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою	12	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1 – 3; 16]. Додаткова: [32; 42; 46]
Усього за змістовим модулем 1		43		

1	2	3	4	5
Змістовий модуль 2				
Економічна політика в умовах трансформації економіки				
<i>Тема 6.</i> Інноваційна економічна політика	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до поточної контрольної роботи	6	Презентація результатів. Експрес-опитування. Захист ІНДЗ	Основна: [1 – 5; 13; 16]. Додаткова: [44]
<i>Тема 7.</i> Соціальна економічна політика та проблеми підвищення її ефективності в Україні	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою	7	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [1 – 3; 8]. Додаткова: [33 – 36]
<i>Тема 8.</i> Аграрна економічна політика	Вивчення лекційного матеріалу, Підготовка до поточного контролю знань	6	Презентація результатів. Захист ІНДЗ	Основна: [1; 2; 16]. Додаткова: [36; 42]
<i>Тема 9.</i> Зовнішньоекономічна політика	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; Підготовка до семінарського заняття. Самостійне опрацювання лекційного матеріалу	7	Презентація результатів. Експрес-опитування	Основна: [2; 13; 16]. Додаткова: [34; 45]
<i>Тема 10.</i> Макроекономічна політика у відкритій економіці	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Самостійне опрацювання лекційного матеріалу. Виконання ІНДЗ	7	Презентація результатів. Експрес-опитування. Захист ІНДЗ	Основна: [4; 13; 16]. Додаткова: [31; 37; 46]
Усього за змістовим модулем 2		33		
<i>Підготовка до екзамену</i>		10		
<i>Екзамен та передекзаменаційна консультація</i>		4		
Усього		90		

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) студента є вибірко-ковим видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням підсумкового екзамену з цієї навчальної дисципліни. Виконання ІНДЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з цієї навчальної дисципліни.

Підготовка ІНДЗ передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою ІНДЗ.

ІНДЗ передбачає наявність таких елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні технології.

Практична значущість ІНДЗ полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики.

Реальною вважається робота, яка виконана відповідно до наявних проблем підприємства, на основі його реальних даних за кілька років і результати якої повністю або частково можуть бути впроваджені в практику діяльності підприємства.

Комплексний системний підхід до розкриття теми роботи полягає в тому, що предмет дослідження розглядається з різних точок зору – з позицій теоретичної бази і практичних напрацювань, умов його реалізації на підприємстві, аналізу, обґрунтування шляхів удосконалення тощо – в тісному взаємозв'язку та єдиній логіці викладу.

Застосування сучасної методології полягає в тому, що в процесі виконання аналізу стратегічних позицій підприємства й обґрунтування шляхів удосконалення окремих аспектів предмета та об'єкта дослідження студент повинен використовувати відомості про новітні досягнення в техніці і технологіях дослідження, застосовувати різноманітні методи й засоби діагностичних досліджень, підходи до визначення та обґрунтування вибору

критеріїв і показників експрес-діагностування виробничо-економічної системи або її елементів.

У процесі виконання ІНДЗ, разом з теоретичними знаннями і практичними навичками за фахом, студент повинен продемонструвати здатність до науково-дослідної роботи та вміння творчо мислити.

Тема ІНДЗ: Формування ефективної мікс-політики держави.

Мета ІНДЗ – формування практичних навичок та вміння їх застосовувати в процесі вирішення поставленого завдання.

Об'єктом ІНДЗ є соціально-економічні процеси в державі.

Предмет ІНДЗ – сукупність теоретико-методичних підходів до формування ефективної макроекономічної мікс-політики держави.

Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується студентом самостійно за консультування з викладачем протягом вивчення дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

Індивідуальне науково-дослідне завдання видається викладачем на початку семестру, протягом якого вивчається дисципліна. Студент має надати ІНДЗ для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Бали за виконання ІНДЗ враховуються під час виставлення загальної оцінки з дисципліни.

Вимоги до оформлення. Формат аркуша – А4. Поля: ліве – 30 мм; праве, верхнє та нижнє – 20 мм. Шрифт Arial, розмір шрифту для основного тексту – кг 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,3. Не дозволяються виділення в тексті курсивом та підкреслення.

Обсяг ІНДЗ повинен становити у друкованому варіанті близько 30 сторінок.

Кожен розділ розпочинають з нової сторінки. Назви розділів оформляються великими літерами по центру сторінки. Сторінки нумеруються у правому верхньому куті. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться.

Вимоги до змісту. Індивідуальне науково-дослідне завдання повинне складатися з таких елементів, як:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ (1,5 сторінки);
- основна частина (20 – 25 сторінок);
- висновок (1,5 сторінки);
- список використаної літератури;
- додатки (за необхідності).

Вступ повинен відображати такі елементи: актуальність теми, проблемне поле теми, мету дослідження, об'єкт, предмет, завдання, базу та методи дослідження.

В **основній частині роботи** (може містити декілька підрозділів) студенти повинні:

надати аналітичну оцінку поточного економічного стану та визначити його чинники, які мають найбільший вплив на економіку країни;

ідентифікувати основні напрями та відповідний інструментарій макроекономічної політики;

розробити заходи щодо формування ефективної діяльності держави на макрорівні.

Висновки повинні містити обґрунтовані та змістові, практичні рекомендації щодо формування ефективної мікс-політики.

Список використаної літератури слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання".

Додатки можуть бути включені за необхідності. У разі наявності кількох додатків оформляється окрема сторінка "ДОДАТКИ", номер якої є останнім, що включається до обсягу ІНДЗ. Кожен додаток починають із нової сторінки. Відповідно до вимог, додаток називають у такий спосіб: "Додаток А", "Додаток Б" і т. д. за алфавітом, за винятком букв Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, при цьому написи "Додаток...", "Продовження додатка..." та "Закінчення додатка..." пишуть малими літерами з першої великої і вирівнюються по правому краю сторінки. Допускається розподіл додатків на розділи типу "Додаток А.3". Ілюстрації, таблиці, формули нумерують відповідно до назви додатка, наприклад "рис. А.3".

8. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Економічна політика, її сутність та цілі

1. У чому полягають особливості стабілізаційної політики?
2. Що таке політика економічного зростання?
3. Особливості врахування внутрішніх лагів макроекономічної політики.
4. Особливості врахування зовнішніх лагів макроекономічної політики.
5. Кінцеві цілі макроекономічної політики: фактичні та очікувані.
6. Проміжні цілі макроекономічної політики: фактичні та очікувані.

7. Основні елементи стабілізаційної політики залежно від стадії економічного циклу.

Тема 2. Особливості економічної політики в трансформаційній економіці

1. Трансформаційна криза в Україні з позицій інституціональної теорії.
2. Трансформаційна криза в Україні як вихідний етап розвитку сучасної економіки.
3. Сутність та зміст нової економічної політики.
4. Порівняльні ознаки трансформаційних моделей України, Польщі та Росії.
5. Формування національних проектів: зарубіжний досвід та можливості для України.
6. Інструментарій макроекономічної політики в контексті фази трансформаційного циклу.
7. Умови ефективної реалізації макроекономічної політики.

Тема 3. Податково-бюджетна політика та її особливості в Україні

1. Що таке автоматична зміна чистих податків?
2. Що таке дискреційна зміна чистих податків?
3. Яким чином визначають вторинне бюджетне сальдо?
4. Яким чином розраховують ефект витіснення інвестицій (чистого експорту)?
5. Особливості податкової модернізації реформованих економік.
6. Вплив податкової системи на рівень економічної привабливості країни.
7. Податкові системи розвинених країн: досвід та можливості впровадження в Україні.

Тема 4. Кредитно-грошова політика та проблеми підвищення її дієвості в Україні

1. Як визначають зміну валових міжнародних резервів Національного банку?
2. Що таке чисті іноземні активи банківської системи?
3. Про що свідчить динаміка зміни чистих іноземних активів банківської системи?

4. Монетарна політика і проблеми глобалізації.
5. Сучасний інструментарій грошово-кредитної політики та методи оцінювання їхньої ефективності.
6. Проблеми координації фіскальної і монетарної політики.
7. Оцінювання впливу інструментів грошово-кредитної політики на окремі параметри та економіки в цілому.

Тема 5. Інфляція та антиінфляційна політика

1. Основні підходи до визначення сутності інфляції.
2. Методи обчислення рівня інфляції.
3. Що таке гетеродоксні програми?
4. Як визначають критичну точку інфляції?
5. Відмінності між надлишковою та надмірною грошовою масою.
6. Як визначають нормативний приріст грошової пропозиції?
7. Взаємозв'язок інфляції та курсу валюти.

Тема 6. Інноваційна економічна політика

1. Сутність та зміст інноваційної політики держави.
2. Європейський парадокс інноваційного розвитку.
3. Роль держави у стимулюванні інноваційної діяльності.
4. Імперативи інноваційного розвитку.
5. Науковий потенціал і інноваційний розвиток країни.
6. Новітні прояви конкуренції у суспільстві знань.
7. Проблеми реалізації інновацій в економіці країни.

Тема 7. Соціальна економічна політика та проблеми підвищення її ефективності в Україні

1. Сучасні форми соціальної економічної політики.
2. Інструментарій соціальної політики держави.
3. Взаємозв'язок соціальної та економічної політики держави.
4. Вплив соціальної політики на рівень життя.
5. Вплив соціальної політики на якість життя.
6. Соціальна економічна політика та соціальна диференціація.
7. Механізми розподілу та перерозподілу доходів у трансформаційній економіці.

Тема 8. Аграрна економічна політика

1. Новітні форми відносин в аграрній сфері.
2. Інструментарій аграрної політики.
3. Зміст сучасної економічної політики в аграрній сфері.
4. Роль природних умов в аграрній сфері.
5. Новітні форми агробізнесу.
6. Особливості ціноутворення в агросфері.
7. Ринок землі.

Тема 9. Зовнішньоекономічна політика

1. Основні підходи до визначення валютного курсу.
2. Умови застосування фіксованого валютного курсу.
3. Що таке неавтономне фінансування платіжного балансу?
4. Основні наслідки продажу Національним банком (НБУ) іноземної валюти на валютному ринку.
5. Що таке абсолютно мобільний капітал?
6. Як визначають реальний валютний курс гривні?
7. Шляхи та методи управління валютним курсом.

Тема 10. Макроекономічна політика у відкритій економіці

1. Сутність та зміст торговельної політики держави.
2. Що таке недискримінаційна стратегія торговельної політики?
3. Що таке протекціоністська стратегія торговельної політики?
4. Як визначають еластичність чистого експорту?
5. Як розраховують ефект витіснення чистого експорту?
6. До яких наслідків призводить протекціоністське скорочення імпорту в умовах плаваючого курсоутворення?
7. Економічна ізоляція країни: причини та наслідки впровадження світовою спільнотою.

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативну роботу здійснюють за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу: індивідуальне здавання виконаних робіт.

10. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 10.1).

Таблиця 10.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Змістовий модуль 1 Сучасний інструментарій макроекономічної політики	
<i>Тема 1. Економічна політика, її сутність та цілі</i>	<i>Проблемна лекція з питання: "Моделі ринку та економічна політика". Семінар-дискусія з питання: "Проблема співвідношення держави та влади". Презентація результатів роботи в малих групах</i>
<i>Тема 2. Особливості економічної політики в трансформаційній економіці</i>	<i>Проблемна лекція з питання: "Особливості економічної політики в умовах трансформації в різних країнах". Семінар-дискусія з питання: "Ринок як засіб відродження економіки". Презентація результатів роботи в малих групах</i>

1	2
Тема 3. Податково-бюджетна політика та її особливості в Україні	<p><i>Проблемна лекція</i> з питання: "Впровадження прогресивного оподаткування".</p> <p><i>Семинар-дискусія</i>: "Порівняльна характеристика податкової системи провідних країн світу".</p> <p>Презентація результатів роботи в малих групах</p>
Тема 4. Кредитно-грошова політика та проблеми підвищення її дієвості в Україні	<p><i>Семинар-дискусія</i> з питання: Ефективність сучасної монетарної політики в Україні.</p> <p><i>Робота в малих групах</i>: "Дієвість методів монетарної політики в умовах кризи".</p> <p>Презентація результатів роботи в малих групах</p>
Тема 5. Інфляція та антиінфляційна політика	<p><i>Проблемна лекція</i> з питання: "Монетарна природа інфляції".</p> <p><i>Семинар-дискусія</i> з питання: "Можливості прогнозування інфляції".</p> <p>Презентація результатів роботи в малих групах</p>
Змістовий модуль 2 Економічна політика в умовах трансформації економіки	
Тема 6. Інноваційна економічна політика	<p><i>Міні-лекція та семинар-дискусія</i> з питання: "Порівняльна характеристика ефективності функціонування різних форм інноваційного бізнесу".</p> <p>Презентація результатів роботи в малих групах</p>
Тема 7. Соціальна економічна політика та проблеми підвищення її ефективності в Україні	<p><i>Семинар-дискусія</i> з питання: "Становлення соціальної економічної політики в Україні".</p> <p><i>Робота в малих групах</i>: "Оцінка ефективності соціальної політики в Україні".</p> <p>Презентація результатів роботи в малих групах</p>
Тема 8. Аграрна економічна політика	<p><i>Проблемна лекція</i> з питання: "Особливості ведення агробізнесу в умовах ринкової економіки України".</p> <p><i>Рольова гра</i>: "Фабрика піци".</p> <p>Презентація результатів роботи в малих групах</p>
Тема 9. Зовнішньоекономічна політика	<p><i>Міні-лекція</i> з питання: "Проблеми інтеграції України у світову економіку".</p> <p><i>Робота в малих групах</i>: "Аналіз платіжного балансу країни".</p> <p>Презентація результатів роботи в малих групах</p>

1	2
Тема 10. Макроекономічна політика у відкритій економіці	<p><i>Міні-лекція</i> з питання: "Вплив монетарної експансії на ВВП".</p> <p><i>Робота в малих групах</i>: "Модель Манделла-Флемінга як засіб відображення економічної рівноваги"</p>

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначають не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляють у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладають. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною місткістю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Їх проводять, як правило, як частину заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняють від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовують для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовують як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформацію надають по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовують інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу цієї теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовують для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Метод Дельфі використовують з метою досягнення консенсусу в експертних оцінках і передбачає надання можливості висловити свої думки групі експертів, що працюють індивідуально в різних місцях. При виборі управлінського рішення за цим методом академічну групу розділяють, наприклад, на п'ять малих груп. Чотири групи є робочими, вони розробляють і приймають управлінське рішення, а п'ята група є експертною. Аналіз та варіанти управлінських рішень робочих груп усереднюють цією групою. Експертна група може бути поділена за спеціалізаціями.

Комп'ютерна симуляція (гра) – це метод навчання, що спирається на використання спеціальних комп'ютерних програм, за допомогою яких можливе віртуальне моделювання бізнес-процесу. Студенти можуть змінювати параметри й дані, приймати рішення та аналізувати наслідки таких рішень. Метою використання цього методу є розвиток системного мислення студентів, їхніх здібностей до планування, формування вмінь розпізнавати й аналізувати проблеми, порівнювати й оцінювати альтернативи, приймати оптимальні рішення й діяти в умовах обмеженого часу.

Метод сценаріїв полягає в розробці ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

11. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюють за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюють протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюють сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводять з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегроване* оцінювання результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводять у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль з цієї навчальної дисципліни проводять в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

захист індивідуального (комплексного розрахункового) завдання;

перевірка есе за заданою тематикою;

проведення поточного тестування;

проведення письмової контрольної роботи;

експрес-опитування;

проведення диктанту за лекційним матеріалом.

Модульний контроль з цієї навчальної дисципліни проводять у формі колоквиуму. **Колоквиум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводять як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Підсумковий/семестровий контроль проводять у формі семестрового екзамену. **Семестрові екзамени** – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводять як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводять за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядають;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяють якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Поточний тестовий контроль проводиться 2 рази за семестр. Тест включає запитання одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Письмову контрольну роботу проводять 4 рази за семестр та включають практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюють оцінювання позааудиторної

самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе є:

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюють на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами. Кожен екзаменаційний білет складається із 5 практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет включає два стереотипних, два діагностичних та одне евристичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студент **не може бути допущений** до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент добирає залікові бали.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Результат семестрового екзамену оцінюють в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховують, – 25 балів) і просявляють у відповідній графі екзаменаційної *"Відомості обліку успішності"*.

Підсумкову оцінку з навчальної дисципліни розраховують з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* заносять у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймають рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Зразок екзаменаційного білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітній ступінь "магістр"
Спеціальність: "Економічна теорія". Семестр I
Навчальна дисципліна "Макроекономічна політика"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ 1

Завдання 1 (стереотипне). Вихідні умови: у 2014 році номінальний ВВП склав 1,5 трлн грн; у 2015 році швидкість обігу грошей склала 4, рівень доларизації – 10 %, а приріст номінального ВВП – 80 млрд грн. Обчисліть попит на гроші в національній валюті.

Завдання 2 (стереотипне). Вихідні умови: у 2014 році грошова маса склала 500 млрд грн, а грошова база – 250 млрд грн, у 2015 році цільова величина грошової маси складе 600 млрд грн, а грошовий мультиплікатор – 2,1. Обчисліть цільовий приріст грошової бази на прогнозний період.

Завдання 3 (діагностичне). Вихідні умови: у 2014 році темп зростання реального ВВП склав 105 %, грошової маси – 110 %, швидкості обігу грошей – 102 %. Обчисліть темп інфляції на основі моделі відсоткових змін.

Завдання 4 (діагностичне). Вихідні умови: бюджетні доходи – 500 млрд грн, офіційні трансферти уряду – 25 млрд грн, бюджетні видатки – 500 млрд грн, чисте урядове кредитування – 20 млрд грн, державний борг – 130 млрд грн, $n = 25$ %. Обчисліть первинне бюджетне сальдо.

Завдання 5 (евристичне). Вихідні умови: ціна експортного товару в Україні дорівнює 4 200 грн, а в США – 200 дол., Z^x (еластичність попиту на експорт за реальним валютним курсом) – 0,4; у 2014 році американський долар коштував 21 грн, а в 2015 – 25 грн. На скільки відсотків зменшиться попит на експорт у 2015 році? Як зміниться експорт, якщо за новим курсом Z^x буде 0,2? До яких наслідків це призведе з боку імпорту між країнами?

Затверджено на засіданні кафедри політичної економії ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Протокол №__ від _____ р.

Зав. кафедри _____
(підпис)

Екзаменатор _____
(підпис)

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їхнього розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (2,5 бала):

0,5 бала – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули Фішера;

1 бал – за арифметичну правильність розрахунку;

0,5 бала – за наявність і ґрунтовність висновку;

0,25 бала – за охайність подання результатів;

0,25 бала – за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку показників.

Завдання 2 (5 балів):

0,15 бала – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули розрахунку мультиплікатора;

1 бал – за арифметичну правильність розрахунку мультиплікатора;

0,15 бала – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули розрахунку індексів;

1 бал – за арифметичну правильність розрахунку індексів;

0,1 бала – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули розрахунку грошової маси;

1 бал – за арифметичну правильність розрахунку грошової маси;

0,1 бала – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули розрахунку грошової бази;

1 бал – за арифметичну правильність розрахунку грошової бази;

0,25 бала – за охайність подання результатів;

0,25 бала – за наявність і ґрунтовність висновку.

Завдання 3 (7,5 бала):

0,5 бала – за логіку розрахунків;

0,5 бала – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули Фішера;

1,5 бала – за арифметичну правильність розрахунків;

0,5 бала – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули розрахунку темпів інфляції на основі моделі відсоткових змін;

3 бали – за арифметичну правильність розрахунків темпів інфляції на основі моделі відсоткових змін;

0,5 бала – за наявність пояснень до алгоритму розрахунку показників;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

0,5 бала – за наявність і ґрунтовність висновку.

Завдання 4 (10 балів):

0,5 бала – за логіку розрахунків;

0,5 бала – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема аналітичного опису бюджетного сальдо;

1 бал – за арифметичну правильність розрахунку бюджетного сальдо;

1 бал – правильне подання та використання методичного апарату щодо отримання розмірів відсоткових платежів за державним боргом;

2 бали – за арифметичну правильність розрахунку розмірів відсоткових платежів за державним боргом;

0,5 бала – за правильне подання та використання методичного апарату щодо обчислення первинного бюджетного сальдо;

3 бали – за арифметичну правильність розрахунку первинного бюджетного сальдо;

0,5 бала – за наявність пояснень до алгоритму розрахунку показників;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

0,5 бала – за наявність і ґрунтовність висновку.

Завдання 5 (15 балів):

1 бал – за логіку розрахунку показників;

1 бал – за правильне аналітичне подання обчислення валютного курсу;

1 бал – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули розрахунку валютного курсу;

3 бали – за арифметичну правильність розрахунків валютного курсу;

1 бал – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули розрахунку еластичності попиту на експорт за реальним валютним курсом;

2 бали – за арифметичну правильність розрахунків еластичності попиту на експорт за реальним валютним курсом;

1 бал – за правильне подання та використання методичного апарату, зокрема формули розрахунку змін імпорту;

2,5 бала – за арифметичну правильність розрахунків значень змін імпорту;

1 бал – за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку показників;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

1 бал – за наявність і ґрунтовність висновку.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 12.1.

Таблиця 12.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Загальнопрофесійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання	Оцінка рівня сформованості компетентностей			
				Форми контролю	Максимальний бал		
1	2	3	4	5	6		
Змістовий модуль 1							
Сучасний інструментарій макроекономічної політики				30			
МЕП 1 Визначення цілей як окремих складових, так і макроекономічної політики в цілому	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Економічна політика, її сутність та цілі	Робота на лекції	0,5
			2	Семинарське заняття	<i>Тема семінарського заняття</i> "Сучасний інструментарій макроекономічного аналізу" 1. Сутність економічної політики. 2. Економічна теорія та економічна політика. 3. Моделі ринку та економічна політика. 4. Основні види економічної політики	Активна участь у виконанні завдань	0,5

1	2	3	4		5	6	
		СРС	4	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою "Предмет і метод макроекономічної політики"		
МЕП 3	Визначати оптимальні рішення в умовах певних стадій економічного циклу	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Особливості економічної політики в трансформаційній економіці	Робота на лекції	0,5
			2	Семінарське заняття	<i>Тема семінарського заняття</i> "Особливості формування економічної політики в Україні" 1. Економічні відносини і різноманітність форм еволюції трансформаційної економіки. 2. Національна економічна політика. 3. Основні завдання та цілі економічної політики в трансформаційній економіці	Активна участь у виконанні завдань	0,5
		СРС	4	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою "Особливості економічної політики в трансформаційній економіці "		

1	2	3	4		5	6			
МЕП 1	Здійснювати обґрунтований вибір методів та моделей для формування ефективної стабілізаційної політики	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Податково-бюджетна політика та її особливості в Україні	Робота на лекції	0,5	
				2	Семінарське заняття	<i>Тема семінарського заняття</i> "Механізм утворення та проблема управління державним боргом" 1. Сутність, інструменти, форми і види податково-бюджетної політики. 2. Сутність і функції податків. 3. Податкова політика в Україні. 4. Бюджетна політика в Україні. Поточна письмова контрольна робота 1. Захист ІНДЗ	Активна участь у виконанні завдань	0,5 3,0	
			4	Підготовка до заняття	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою: "Податково-бюджетна політика та її особливості в Україні"	Поточний контроль знань	1,0		
		4	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Податково-бюджетна політика та її особливості в Україні	Робота на лекції	0,5	
				2	Практичне заняття 1	Завдання 1. Обґрунтування оптимального впливу фіскальної політики на економічну рівновагу. Захист ІНДЗ	Активна участь у виконанні завдань	0,5 1,0	
				СРС	4	Підготовка до заняття	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття "Обґрунтування оптимального економічного впливу фіскальної політики на економічну рівновагу" та поточного контролю знань		

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4		5	6		
МЕП 2	Визначати способи ефективні методи макроекономічної політики	5-6	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Кредитно-грошова політика та проблеми підвищення її дієвості в Україні	Робота на лекції	1,0
				2	Семінарське заняття	<i>Тема семінарського заняття</i> "Проблеми ефективної взаємодії податково-бюджетної та кредитно-грошової політики" 1. Сутність кредитно-грошової політики. 2. Методи кредитно-грошової політики. 3. Особливості кредитно-грошової політики в Україні. 4. Стратегічні цілі монетарної політики. Захист ІНДЗ	Активна участь у виконанні завдань	1,0 2,0
			СРС	4	Підготовка до заняття	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою "Кредитно-грошова політика та проблеми підвищення її дієвості в Україні"		
МЕП 2	Здійснювати оцінку ефективності макроекономічної політики рішень суб'єктів господарювання	7-8	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Інфляція та антиінфляційна політика	Робота на лекції	1,0
				2	Семінарське заняття	<i>Тема семінарського заняття</i> "Антиінфляційна політика" 1. Кількісна визначеність інфляції. 2. Прогнозування інфляції. 3. Грошова маса та інфляція. 4. Інфляція як мета макроекономічної політики. Поточна письмова контрольна робота 2. Захист ІНДЗ	Активна участь у виконанні завдань Поточний контроль знань	1,0 3,0 2,0
			2	Практичне заняття	Сучасний інструментарій макрополітики	<i>Колоквіум</i>	10,0	

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4		5	6		
		CPC	4	Підготовка до заняття, колоквиуму	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою "Інфляція та антиінфляційна політика"			
Змістовий модуль 2								
Економічна політика в умовах трансформації економіки						30,0		
МЕП 3	Ідентифікувати проблемні сфери та сектори економіки	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Інноваційна економічна політика	Робота на лекції	0,5
				2	Семінарське заняття	<i>Тема семінарського заняття</i> "Роль економічної політики в підвищенні національної конкурентоспроможності". 1. Система управління державною інноваційною політикою. 2. Малий інноваційний бізнес. 3. Промислова політика в Україні	Активна участь у виконанні завдань	0,5
			CPC	4	Підготовка до заняття	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою "Інноваційна економічна політика"		
МЕП 3	Формувати напрями підвищення ефективності макроекономічної політики	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Соціальна економічна політика та проблеми підвищення її ефективності в Україні	Робота на лекції	0,5
				2	Семінарське заняття	<i>Тема семінарського заняття</i> "Особливості соціальної економічної політики та її вплив на соціально-економічний розвиток" 1. Сучасна соціальна політика. 2. Вплив економічної політики на механізм розподілу доходів у трансформаційній економіці. Поточна письмова контрольна робота 3. Перевірка есе. Тестування	Активна участь у виконанні завдань. Поточний контроль знань	0,5 3,0 1,0 1,0

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4		5	6		
		СРС	5	Підготовка до заняття	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Вивчення лекційного матеріалу.			
МЕП 3	Визначати технологію розробки та реалізації відповідної складової макроекономічної політики	11	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Аграрна економічна політика	Робота на лекції	0,5
				2	Семінарське заняття	<i>Тема семінарського заняття "Перехід до ринкових відносин в аграрному секторі України"</i> 1. Особливості відтворення в аграрній сфері економіки. 2. Земельна рента. Ціна землі. 3. Аграрна економічна політика та її вплив на особливості розвитку агробізнесу. Перевірка есе. Презентація	Активна участь у виконанні завдань	0,5 1,0 0,5
		СРС	4	Підготовка до заняття	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою "АПК України: шлях модернізації"			
МЕП 3	Здійснювати обґрунтування оптимальних економічних рішень суб'єктів господарювання	12-13	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Зовнішньоекономічна політика	Робота на лекції	1,0
				2	Семінарське заняття	<i>Тема семінарського заняття "Об'єктивні основи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України."</i> 1. Соціально-економічна сутність сучасного світового господарства. 2. Зовнішньоекономічна політика та її роль в інтеграції України у світову економіку. Перевірка есе. Презентація	Активна участь у виконанні завдань	1,0 1,0 1,0

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4		5	6		
					Поточна письмова контрольна робота 4	Поточний контроль знань	3,0	
		CPC	4	Підготовка до заняття	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за темою. Підготовка до поточного контролю знань			
МЕР 3	Прогнозувати результати та наслідки макроекономічної політики	14 - 15	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Макроекономічна політика у відкритій економіці	Робота на лекції	1,0
				2	Семінарське заняття	<i>Тема семінарського заняття</i> "Механізм торговельної політики" 1. Макроекономічна політика в умовах фіксованого курсоутворення. 2. Макроекономічна політика в умовах плаваючого курсоутворення. Перевірка есе. Презентація	Активна участь у виконанні завдань	1,0 1,0 0,5
			CPC	4	Підготовка до заняття	Підготовка до семінарського заняття. Самостійне опрацювання лекційного матеріалу: Торгівельна політика України		
СЕСІЯ			Ауд.	2	Передекзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
				2	Екзамен	Виконання завдань екзаменаційного білету		
			CPC	1 2	Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістових модулів		

Закінчення табл. 12.1

1	2	3	4	5	6
Усього годин		150	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни		100
з них					
<i>аудиторні</i>		68	48 %	<i>поточний контроль</i>	60
<i>самостійна робота</i>		76	52 %	<i>підсумковий контроль</i>	40

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 12.2.

Таблиця 12.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2								
1	2	3	4	5	6	7-8	9	10	11	12	13	14	15	40	100
T1	T2	T3	T3	T4	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T9	T10	T10		
1,0	1,0	5,0	2,0	2,0	2,0	7,0*	1,0	5,0	3,5	2,5	4,5	2,5	1,0*		
Колоквіум							Колоквіум							40	100
10							10								

Примітка. T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 12.3.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Практичні заняття	Семинарські заняття	Захист індивідуального завдання	Перевірка есе	Презентація	Тестування	Письмова контрольна робота	Колоквіум	Усього
Змістовий модуль 1. Сучасний інструментарій макрополітики	Тема 1	1 тиждень	0,5	-	0,5	-	-	-	-	-	-	1
	Тема 2	2 тиждень	0,5	-	0,5	-	-	-	-	-	-	1
	Тема 3	3 тиждень	0,5	-	0,5	1	-	-	-	3	-	5
		4 тиждень	0,5	-	0,5	1	-	-	-	-	-	2
	Тема 4	5 тиждень	0,5	-	0,5	1	-	-	-	-	-	2
		6 тиждень	0,5	-	0,5	1	-	-	-	-	-	2
	Тема 5	7 тиждень	0,5	-	0,5	1	-	-	-	3	-	5
		8 тиждень	0,5	-	0,5	1	-	-	-	-	10	12
Змістовий модуль 2. Економічна політика в умовах трансформації економіки	Тема 8	9 тиждень	0,5	-	0,5	-	-	-	-	-	-	1
	Тема 9	10 тиждень	0,5	-	0,5	-	1	-	-	3	-	5
	Тема 10	11 тиждень	0,5	-	0,5	-	1	0,5	1	-	-	3,5
	Тема 11	12 тиждень	0,5	-	0,5	-	1	0,5	-	-	-	2,5
		13 тиждень	0,5	-	0,5	-	-	0,5	-	3	-	4,5
	Тема 12	14 тиждень	0,5	-	0,5	-	-	0,5	1	-	-	2,5
15 тиждень		0,5	-	0,5	-	-	-	-	-	10	11	
Усього			7,5	-	7,5	6	3	2	2	12	20	60

Підсумкову оцінку з навчальної дисципліни визначають відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 12.4).

Оцінки за цією шкалою заносять до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 12.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

13. Рекомендована література

13.1. Основна

1. Заболоцький Б. Ф. Перехідна економіка : навч. посіб. / Б. Ф. Заболоцький. – Київ : Академія, 2004. – 512 с.

2. Радіонова І. Ф. Макроекономіка та економічна політика : підручник / І. Ф. Радіонова. – Київ : Таксон, 2006. – 356 с.

3. Савченко А. Г. Макроекономічна політика / А. Г. Савченко. – Київ : КНЕУ, 2001. – 424 с.

4. Савченко А. Г. Макроекономічна політика : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / А. Г. Савченко. – Київ : КНЕУ, 2002. – 135 с.

5. Савчук В. С. Трансформаційна економіка : навч. посіб. / за ред. В. С. Савчука, Ю. К. Зайцева. – Київ : КНЕУ, 2006. – 612 с.

6. Хиллман А. Л. Государство и экономическая политика / А. Л. Хиллман. – Москва : ГУ ВШЭ, 2009. – 560 с.

7. Хохлов А. В. Макроэкономическая политика в условиях глобализации : монография / А. В. Хохлов. – Москва : Деловая литература, 2007. – 256 с.

8. Хохлов Н. П. Экономическая политика : учеб. пособ. / Н. П. Хохлов. – Харьков : ИД "ИНЖЭК", 2005. – 208 с.

13.2. Додаткова

9. Акаев А. Переходная экономика глазами физика (Математическая модель переходной экономики) / А. Акаев. – Бишкек : Учкун, 2000. – 262 с.

10. Бальцерович Л. Социализм, капитализм, трансформация : очерки на рубеже эпох / Л. Бальцерович; пер. с пол. – Москва : Наука, 1999. – 456 с.

11. Башнянин Г. І. Ефективність дерегуляції економічних систем перехідного типу : методологічні проблеми метрологічного аналізу / Г. І. Башнянин, Г. С. Третьак. – Львів : Вид. Львівської комерційної академії, 2008. – 502 с.

12. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / М. Блауг. – Москва : Дело, 1994. – 318 с.

13. Богиня Д. Трансформаційні процеси у системі формування національного ринку праці інституційний аспект / Д. Богиня // Україна : аспекти праці. – 2005. – № 1. – С. 3–8.

14. Бузгалин А. В. Теория социально-экономических трансформаций (прошлое, настоящее и будущее экономик "реального социализма" в глобальном постиндустриальном мире) : учеб. пособ. для студ. экон. спец. / А. В. Бузгалин, А. И. Колганов. – Москва : ТЕИС, 2003. – 680 с.

15. Булеев И. П. Трансформация общества и экономики : опыт и перспективы : монография / И. П. Булеев. – Донецк : НАН Украины. Ин-т экономики и промышленности, 2000. – 336 с.

16. Беляев О. Держава і перехідна економіка : механізм взаємодії : монографія / О. Беляев, А. Бебело, О. Комяков. – Київ : КНЕУ, 2003. – 320 с.

17. Волинський Г. Проблеми ринкової трансформації / Г. Волинський. – Харків : Фактор, 2007. – 232 с.

18. Лукінов І. Економічні трансформації (наприкінці ХХ-го сторіччя) / І. Лукінов. – Київ : НАНУ, інститут економіки, 1997. – 262 с.

19. Галушка З. Развитие теории благосостояния : противоречия или невозможность применения эффективных решений / З. Галушка // Экономическая теория. – 2008. – № 1. – С. 22–29.

20. Гаркати О. Ефективність фіскальної політики держави. Фіскальна політика в Україні / О. Гаркати // Перехідні економічні системи. – 2001. – № 4. – С.136–137.

21. Герасимчук В. Соціально-економічна сутність зайнятості і закономірності її трансформації / В. Герасимчук // Зайнятість і ринок праці : міжвід. наук. зб. – Київ : РВ ПС України НАН України, 2002. – в. 16. – С. 21–35.

22. Добрынин А. Человеческий капитал в транзитивной экономике : формирование, оценка, эффективность использования / А. Добрынин. – Санкт-Петербург : Наука, 1999. – 272 с.

23. Економічна теорія : посіб. вищої школи / за заг. ред. Є. М. Воробйова. – Київ – Харків, 2001. – 703 с.

24. Жуковська А. Ю. Соціальна і гуманітарна політика [Текст] : навч. посіб. / Нац. агенство України з питань держ. служби, Терноп. нац. екон. ун-т / А. Ю. Жуковська. – Тернопіль : [ТНЕУ], 2012. – 250 с.

25. Зайцев Ю. Соціалізація економіки України та системна трансформація суспільства / Ю. Зайцев. – Київ : КНЕУ, 2002. – 376 с.

26. Захаренко В. І. Ринкова самоорганізація – основа трансформаційних процесів у промислових територіальних системах / В. І. Захарченко // Актуальні проблеми економіки. – 2002. – №10. – С. 2–7.

27. Кіндзерський Ю. В. Промисловість України : стратегія і політика структурно-технологічної модернізації [Текст] : монографія / ДУ Ін-т екон. та прогноз. НАН України; Ю.В. Кіндзерський. – Київ : [б. в.], 2013. – 535 с.

28. Куцин М. А. Початки перехідної економіки. Т. 1. Від плану до ринку / М. А. Куцин, В. Ф. Зенковський. – Харків : Прапор, 2000. – 584 с.

29. Литвиненко, А. В. Трансформаційна економіка та економічна політика держави [Текст] : навч. посіб. / Харківський національний економічний університет; А. В. Литвиненко. – Харків : ХНЕУ, 2010. – 199 с.

30. Маевский В. Об инструментах экономической политики / В. Маевский // Вопросы экономики. – 2007. – № 10. – С. 27–42.

31. Маршалл А. Принципы экономической науки. В 3 т. / А. Маршалл; пер. с англ. – Москва : Прогресс, 1993. – 618 с.

32. Ослунд А. Строительство капитализма : Рыночная трансформация стран бывшего советского блока / пер. с англ. / А. Ослунд – Москва : Логос, 2003. – 720 с.

33. Податкова політика : теорія, методологія, інструментарій [Текст] : навч. посіб; присвячується 80-річчю заснування Харківського національного економічного університета / [під ред. Ю. Б. Іванова, І. А. Майбурова] – Харків : ІНЖЕК, 2010. – 488 с.

34. Пилявка А. Стримуюча і модифікуюча функції держави у змішаних економічних системах / А. Пилявка // Перехідні економічні системи. – 1998. – Вип. 1. – С. 91–94.

35. Попов В. Інституціональна складова трансформаційних процесів в економіці / В. Попов // Вісник КНТЕУ. – 2003. – № 1. – С. 13–19.

36. Равновесие в экономической системе переходного типа : предпосылки, механизмы управления: монография / под общ. ред. О. Л. Яременко. – Харьков : НУА, 2004. – 416 с.

37. Сакс Д. Економіка перехідного періоду : Уроки для України / Д. Сакс, О. Пивоварский; пер. з англ. – Київ : Основи, 1996. – 212 с.

38. Сірко А. Постприватизаційний розподіл та концентрація прав власності у перехідній економіці / А. Сірко // Економіст. – 2004. – № 9. – С. 34–37.

39. Теория переходной экономики : учеб. пособ. / под ред. И. П. Николаева. – Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 324 с.

40. Тютюнникова С. Формирование доходов населения в условиях рыночной трансформации / С. Тютюнникова. – Харьков : Дело, 1999. – 324 с.

41. Уильямсон О. Экономические институты капитализма : Фирмы, рынки, "отношенческая" контрактация / О. Уильямсон; пер. с англ. – Санкт-Петербург : Лениздат; CEV Press, 1996. – 702 с.

42. Филлипс Д. Value Reporting : время действовать / Д. Филлипс // Рынок ценных бумаг. – 2002. – № 12. – С. 49–52.

43. Фишер С. Экономика / С. Фишер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензи; пер. с англ. – [2-е изд.] – Москва : Дело ЛТД, 1995. – 864 с.

44. Хаустова В. Є. Промислова політика в Україні : формування та прогнозування : монографія / В. Є. Хаустова. – Харків : ІНЖЕК, 2015. – 380 с.

45. Экономика : учебник / под ред. А. С. Булатова. – Москва : Юрист, 2002. – 605 с.

46. Экономическая теория / под общ. ред. В. И. Видяпина. – Москва : ИНФРА-М, 2003. – 714 с.

13.3. Інформаційні ресурси

47. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

48. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

49. Правові системи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.

50. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Макроекономічна політика" за Національною рамкою кваліфікацій України

58

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Сучасний інструментарій економічної політики					
Розробляти оптимальні економічні рішення з використанням практичного інструментарію макроаналізу	Усвідомлення основних економічних проблем та шляхів їх вирішення на макрорівні	Знання сутності, мети і концептуальних основ макроекономічного аналізу	Будувати криву виробничих можливостей за критерієм оптимального вибору в умовах обмеженості економічних ресурсів	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо розробки та реалізації економічних рішень суб'єктів господарювання на макрорівні	Відповідальність за точну ідентифікацію ключових економічних проблем на макрорівні з використанням практичного інструментарію макроаналізу
Тема 2. Особливості економічної політики в трансформаційній економіці					
Здійснювати обґрунтування оптимальних економічних рішень держави, виходячи з умов поточного стану економіки	Усвідомлення основних економічних проблем економічної політики в умовах трансформаційної економіки	Знання сутності, мети і концептуальних економічної політики в умовах трансформаційної економіки	Моделювати економічної політики держави з урахуванням стадій трансформаційного циклу	Презентувати результати визначення найбільш ефективного варіанту економічної політики	Відповідальність за обґрунтування оптимальної моделі економічної політики в умовах трансформаційної економіки

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Податково-бюджетна політика та її особливості в Україні					
Визначати оптимальні економічні рішення держави, виходячи з умови ефективності та цілей суспільного добробуту та сталого економічного зростання у бюджетній сфері	Основні положення теорії формування та реалізації бюджетно-податкової політики	Знання основних положень та інструментів бюджетно-податкової політики щодо обґрунтування оптимального їх використання	Знаходити оптимальний варіант вибору інструментарію бюджетно-податкової політики	Презентувати результати визначення оптимального вибору інструментарію бюджетно-податкової політики	Відповідальність за обґрунтування оптимальної моделі реалізації бюджетно-податкової політики
Тема 4. Кредитно-грошова політика та проблеми підвищення її дієвості в Україні					
Визначати оптимальні економічні рішення держави, виходячи з умови ефективності та цілей суспільного добробуту	Основні положення теорії формування та реалізації грошово-кредитної політики	Знання основних положень та інструментів грошово-кредитної політики щодо обґрунтування оптимального їх використання	Знаходити оптимальний варіант вибору інструментарію грошово-кредитної політики	Презентувати результати визначення оптимального вибору інструментарію грошово-кредитної політики	Відповідальність за обґрунтування оптимальної моделі реалізації грошово-кредитної політики
Тема 5. Інфляція та антиінфляційна політика					
Визначати оптимальні економічні рішення держави, виходячи з умови ефективності та цілей суспільного добробуту	Основні положення теорії формування та реалізації антиінфляційної політики	Знання основних антиінфляційної політики щодо обґрунтування оптимального їх використання	Знаходити оптимальний варіант вибору інструментарію антиінфляційної політики	Презентувати результати визначення оптимального вибору інструментарію антиінфляційної політики	Відповідальність за обґрунтування оптимальної моделі реалізації антиінфляційної політики

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Інноваційна економічна політика					
Визначати оптимальні економічні рішення держави, виходячи з умови ефективності та цілей суспільного добробуту та сталого економічного зростання	Основні положення теорії формування та реалізації інноваційної політики	Знання основних інноваційної політики щодо обґрунтування оптимального їх використання	Знаходити оптимальний варіант вибору інструментарію інноваційної політики	Презентувати результати визначення оптимального вибору інструментарію інноваційної політики	Відповідальність за обґрунтування оптимальної моделі реалізації інноваційної політики
Тема 7. Соціальна економічна політика та проблеми підвищення її ефективності в Україні					
Визначати оптимальні економічні рішення держави, виходячи з умови ефективності та цілей суспільного добробуту та сталого економічного зростання як джерела	Основні положення теорії формування та реалізації соціальної політики	Знання основних соціальної політики щодо обґрунтування оптимального їх використання	Знаходити оптимальний варіант вибору інструментарію соціальної політики	Презентувати результати визначення оптимального вибору інструментарію соціальної політики	Відповідальність за обґрунтування оптимальної моделі реалізації соціальної політики
Тема 8. Аграрна економічна політика					
Визначати оптимальні економічні рішення держави, виходячи з умови ефективності та цілей суспільного добробуту та сталого економічного зростання держави	Основні положення теорії формування та реалізації аграрної політики	Знання основних аграрної політики щодо обґрунтування оптимального їх використання	Знаходити оптимальний варіант вибору інструментарію аграрної політики	Презентувати результати визначення оптимального вибору інструментарію аграрної політики	Відповідальність за обґрунтування оптимальної моделі реалізації аграрної політики

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Зовнішньоекономічна політика					
Визначати оптимальні економічні рішення держави, виходячи з умови ефективності та цілей суспільного добробуту та сталого економічного зростання країни	Основні положення теорії формування та реалізації зовнішньоекономічної політики	Знання основ зовнішньоекономічної політики щодо обґрунтування оптимального їх використання	Знаходити оптимальний варіант вибору інструментарію зовнішньоекономічної політики	Презентувати результати визначення оптимального вибору інструментарію зовнішньоекономічної політики	Відповідальність за обґрунтування оптимальної моделі реалізації зовнішньоекономічної політики
Тема 10. Макроекономічна політика у відкритій економіці					
Визначати оптимальні економічні рішення держави, виходячи з умови ефективності та цілей суспільного добробуту та сталого економічного зростання країни	Основні положення теорії формування та реалізації макроекономічної політики в умовах поглиблення інтеграції у світову економіку	Знання основних засад макроекономічної політики щодо обґрунтування оптимального їх використання в умовах відкритої економіки	Знаходити оптимальний варіант вибору інструментарію макроекономічної політики в умовах відкритої економіки	Презентувати результати визначення оптимального вибору інструментарію макроекономічної політики в умовах відкритої економіки	Відповідальність за обґрунтування оптимальної моделі реалізації макроекономічної політики в умовах відкритої економіки

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	15
5. Плани семінарських та практичних занять	16
5.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	19
6. Самостійна робота	24
7. Індивідуальне науково-дослідне завдання	27
8. Контрольні запитання для самодіагностики	29
9. Індивідуально-консультативна робота	32
10. Методи навчання	33
11. Методи контролю	37
12. Розподіл балів, які отримують студенти	44
13. Рекомендована література.....	53
13.1. Основна	53
13.2. Додаткова	54
13.3. Інформаційні ресурси.....	57
Додатки.....	58

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА"
для студентів спеціальності
8.03050101 "Економічна теорія"
денної форми навчання**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Литвиненко Андрій Володимирович**

Відповідальний за видання *О. Є. Попов*

Редактор *В. Ю. Степаненко*

Коректор *О. Г. Лященко*

План 2016 р. Поз. № 237 ЕВ. Обсяг 63 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015*